

Notat av 29.08.03

Til : Nærings- og handelsdepartementet

Fra : SIVA v/adm. dir. Harald Kjelstad

UTKAST TIL LOV OM NY ENHET FOR INNOVASJON OG INTERNASJONALISERING

Ved en forholdsvis rask gjennomgang av høringsnotat, lovtekst, kommentarer til lovparagrafene og det øvrige notat er det grunn til å fremheve følgende:

Under **kapittel 2** i høringsnotatet blir det presisert at selskapet vil ”forvalte virkemidler innenfor alle de fire hovedkategoriene”:

- Finansiering, herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger.
- Rådgivning og kompetansehevende tiltak.
- Nettverk og infrastruktur.
- Profilering av norsk næringsliv i utlandet.

I notatet blir det videre presisert at det ut fra kundenes forskjellige behov

”legges ... opp til at selskapet skal ha stor frihet til å utforme bruken av virkemidlene innenfor gitte budsjetttrammer”.

Det fremgår av samme kapittel at det nye selskapet

”skal forvalte og utvikle virkemidler som skal bidra til økt innovasjon i næringslivet”.

Videre

skal selskapet være en proaktiv aktør og premissgiver for utvikling av nettverk og samspill mellom myndigheter, forsknings- og kompetansemiljøer og næringslivet. Slikt nettverksarbeid skal foregå på både regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå”.

I **kapittel 1**, Innledning, blir det i høringsnotatet nevnt at den nye enheten

”vil få ansvaret for forvaltningen av de næringsrettede virkemidlene som i dag ligger under SND, SVO, Norsk Turistråd og Norges Eksportråd”.

Lovteksten

I selve lovutkastet er innovasjonsbegrepet inkludert også i **formålsparagrafen, § 1**, som lyder:

”Selskapet skal fremme bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling i hele landet gjennom å bidra til innovasjon, regional utvikling, internasjonalisering og profilering”.

I **lovforslaget, § 10**, som omhandler ”Selskapets virkemidler”, blir det presisert at selskapets midler, for å fremme dets formål etter § 1, kan brukes til de fire nevnte kategoriene som er nevnt i bombepunktene øverst i dette notatet. Ndg det første punktet er imidlertid kun ordet ”finansiering” brukt, ikke de supplerende eksemplene som ”egenkapitalordninger”.

§ 8, Selskapets finansiering med mer, lyder:

”Selskapet kan finansiere sin virksomhet ved lån og tilskudd fra staten, private aktører og offentlige aktører på regionalt nivå. Videre kan selskapet ha inntekter fra næringslivet og andre”.

VURDERINGER

Høringsnotatet, lovteksten og kommentarene til disse synes å åpne for at det nye selskapet får en stor grad av frihet i virkemiddelbruk. I forhold til SIVAs virkemidler kan det særlig være grunn til å nevne fremhevingen av ”innovasjons”, ”nettverk” mv, samt at ”egenkapitalordninger” nevnes som eksempel på finansiering. På den annen side tar lovforslaget sitt utgangspunkt i virksomheten til de enhetene som nå slås sammen, og synes ikke å gå direkte inn på SIVAs kjerneområde, nemlig det tilretteleggende eierskapet.

Jeg vil derfor tro at de premissene som legges inn i det videre lovarbeid, i departement, regjering og storting, vil bli avgjørende for grensegangen i oppgavene mellom SIVA og det nye selskapet. Høringsnotatet er så vidt vagt at det kan åpne for at det nye selskapet kan gå inn i SIVAs områder, men ikke nødvendigvis.

I Innst. S. nr. 283 (2002-2003) om virkemiddelapparatet fikk Regjeringen støtte til sitt forslag om ikke å inkludere SIVA i den nye enheten nå.

I proposisjonen gis det en positiv fremstilling av SIVAs rolle som et moderne innovasjons- og investeringsselskap. Denne rollen beskrives i proposisjonen

”både som eier av fysisk infrastruktur, tilrettelegger gjennom innovasjonsselskaper, og som investor i såkorn- og venturefond”.

I komiteens innstilling tas det også til orde for å sikre en utvikling i retning av å flytte enkelte hovedkontorfunksjoner fra Oslo til regionalt nivå. I den forbindelse fremhever komiteens medlemmer fra Høyre, SV og Kr.F. bl.a.:

”Disse medlemmer ber regjeringen i den forbindelse legge viktige deler av hovedkontoret til trondheimsregionen, bl.a. for å kunne ivareta SIVAs innovasjonsnettverk som er nært knyttet til teknologimiljøene ved Sintef og NTNU”.

På denne bakgrunn er det viktig i den videre prosessen å presisere og skille de ulike rollene SIVA og det nye selskapet har. SIVA vil fortsatt ha som hovedoppgave å være **tilretteleggende eier innenfor innovasjonsnettverket**. Denne konkurransenøytrale og tilretteleggende eierrolle skiller seg fra de mer bedriftsrettede finansieringsordningene den nye enheten vil ha hovedansvaret for. Det er viktig at disse to hovedrollene ikke blandes sammen. Dersom Stortinget i fremtiden skulle ønske å slå sammen de to foretakene, vil det være nødvendig å dele inn de ulike oppgavene på en måte som sikrer habilitet og tillitt, og hvor rolleblandinger unngås. Dette må i alle fall vurderes og utredes særskilt.

På denne bakgrunn vil SIVA finne det betenkelig om det nye selskapet skal gå inn og konkurrere eller overlape SIVA gjennom eierskap til innovasjonsnettverk som SIVA i dag forvalter. Når ”egenkapitalordninger” i høringsnotatet nevnes som et eksempel på en type ”finansiering” som den nye enheten kan forvalte, antas dette å gjelde ledd i bedriftsrettede ordninger, mao egenkapital til enkeltbedrifter. Videre er det viktig at den nye enhetens forvaltning av virkemidler innenfor ”nettverk og infrastruktur” (en av de fire hovedkategoriene som nevnes), ikke omfatter **eierskap** til innovasjonsnettverket: Det er SIVA hovedoppgave å utvikle og forvalte denne eierskapsrollen, i samarbeid med private bedrifter, grundere, forskningsmiljøer mv. På den andre siden vil SIVA se positivt på at den nye enheten blir en aktiv deltaker i det tilretteleggende innovasjonseierskap, for eksempel gjennom samarbeid, samt tilskudd, finansiering av oppstartbedrifter, mv.

Innovasjonsnettverket skal være konkurransenøytralt, og ikke favorisere bedrifter som får tilskudd fremfor andre. Det er viktig at den rolle SIVA her har ikke blir blandet sammen med de mer bedriftsrettede ordningene den nye enheten skal forvalte.

Dessuten har SIVA utviklet kompetanse på det tilretteleggende eierskapet til innovasjonsselskaper mv. Det vil derfor være lite hensiktsmessig om et nytt statlig selskap skulle bygge opp en konkurrerende aktivitet og kompetanse på dette område, fremfor å utvikle den kompetanse de sammensluttede virksomhetene allerede bygger på.